Ч. 52. Львів, Середа дня 5. (18.) марця 1903. Річник VII.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . 1·70 кор.

За границею:

на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска« — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Розправа над австро-угорскою угодою.

(Х) Нині приступає посольска палата до вельми важного діла, до першого читаня предлог австро-угорскої угоди. Се збір тих знаних предлог, які від кількох літ повинні бути полагоджені, а до яких по таких бурях, по такій блуканині всякими манівцями доходить посольска палата. До давних предлог прибула лише цлова тарифа, яка надає цілій справі незвичайної ваги. Непевність фінансових і економічних відносин, викликана неполагодою австро-угорскої угоди, має тепер уступити місця утриваленю сих відносин і запобігти економічному і фінансовому розладови, тій провізориї, яка тягнула ся кілька літ.

Становище посольскої палати в сїй справі вельми трудне, бо цілий ряд предлог є зовсім довершеним фактом, в них не дасть ся вже нічого змінити. Державні гроші паперові вже зовсім викуплені, пятикоронівки вичеканені, золоті гроші зложені, а довг первісних 80 міліонів зр. в австро-угорскім банку упорядкований. Посли можуть очивидно і будуть строго критикувати сї предлоги, але не мають спромоги довести до якої небудь зміни. А майже те саме дасть ся сказати про цлово-торговельну предлогу і про цлову тарифу. Теперішне правительство спромогло ся довершити сї предлоги по довгих і трудних переспрaвах з Угорщиною і нема ніякого сумніву, що Угри дальших уступок не зроблять, а можуть виринути ще гірші перепони. До того-ж сама справа не дасть ся вже довше зволікати. Може бути, що ще дало би ся деякі позициї цлової тарифи змінити відповідно вимогам, висловлюваним компетентними чинниками по порозуміню з обосторонними правительствами, але основні зміни, хоч дехто їх вимагає, трудно буде осягнути. Справа стоїть отже так, що або така угода можлива, яку заключили обосторонні правительства на основі внесених предлог, або ніяка угода, себ то розрив цлово-торговельного союза між Австриєю а Угорщиною. Чи більшість посольскої палати, як небудь она не є скристалізована, схоче на себе переймати так важну одвічальність за зірванє довершеної обосторонними міністерствами угоди, дуже сумніваємо ся, а навіть Чехи, хоч заповідали головний бій при угоді, не будуть спиняти ухваленя угодових предмог, а обмежать ся до опозицийного становища, бо як заявив др. Крамарж, не хотять лївиці лишити користий правительственного сторонництва, а вигоди і популярности опозициї. Конечність сучасних обставин пре отже до того, щоби більшість посольскої палати довела до ухвали угодових законів. При всім тім однак, хоч посольска палата поставлена перед такою конечностю, мусить розслїджувати, чи в зборі сих угодових предлог находить ся таке вирівнанє інтересів, щоби ухваленє їх дало ся оправдати. Около того буде мусїла обертати ся ціла розправа попри всякі подробиці угодових предлог, і найти відповідь на питанє, чи цлово торговельний союз і нова автономічна тарифа цлова подають відповідні підвалини до економічної спільности Австро-Угорщини.

Австро-угорска угода промощує знов дорогу і кладе підвалини до торговельних договорів з иншими европейскими державами. Справа бруксельскої конвенциї показала наглядно, яке значінє мають межинародні торговельні взаємини і цлово-торговельні договори.

Щоби в конкуренциї із заграничними державами остояти ся на рівнім поземі, мусить Австро-Угорщина перевести ті закони, які дають обезпеки єї торговельним інтересам за границею, обезпечують єї вивіз і дають всім верствам продукцийним поруку, що минула дотеперішня непевність, а настають часи упорядкованих і усталених відносин. По таких внутрішних боротьбах і пересиленях може монархія знов повернути до уладжених економічних і фінансових відносин, а чей тоді можна буде приступити і до розвязки тих питань національно політичних, які від часу до часу розятрують ті внутрішні рани. Инакше повне уздоровленє орґанізму без усуненя внутрішних причин недуги є просто немислиме і неможливе.

З канадийскої України

(Лист о. П. Філяса).

(Дальше).

Хорого*) я вже не застав при житю. Помер був за годину опісля, як фіра виїхала по мене. Був то один з найчеснїйших фармерів на Біверкріку — Михайло Підруцкий, родом з Чорткова, чи з околиці. Пожив смерти від свого коня. В неділю вечером ввійшов без лїхтарні до стайні і зблизив ся до коней. В тій хвили вдарив єго кінь в груди, так що ледви міг покійний ще доволічи ся до хати. Лікар покликаний злекшив болї морфіною, але ратунку не дав. Хорий мучив ся 3 дни і в середу вечером скінчив житє.

Належав він до тих немногих людий, що розумно і з пересьвідченя опирав ся аґітациї шизматицкій і здержував других, як міг, від царославія, а коли горстка апостатів силою ввела в церкву російского батюшку Корчиньского, він перший вніс до суду протест супроти такої беззаконости.

Коли вже кілька разів нагадалисьмо про ту шизму, то хочу на сім місци сказати про неї дещо докладнїйше.

Ще перед 1897. роком прибули тут і поселились на Біверкріці або Еднї (так звала ся та околиця від почти Едни) кількох еміґрантів з Небилова і Перегиньска — межи ними Феняк, Пилипівский, Мельник Федор, Мельник Петро, Полишій і инші. Недалеко від них поселились два братя Немирскі, Савко, Сахман, Лакуста, Шпачиньский і т. и.

Те, що долягало всім еміґрантам, те журило і повисше названих: брак церкви, брак сьвященика. Правительство канадийске відступає всім фармерам на кождім ренчи по 40 акрів землї на церкву, лиш мусить сьвященик дотичного віроісповіданя внести приписану до уряду декларацию. Саме тоді приїхав о. Нестор Дмитрів в ті сторони. Радість людий була велика. Вибраних під церкву 40 акрів посьвятив він 6. цьвітня 1897, заохотив людий до звоженя дерева і до складок — і люди приступили сейчас до діла, до будови церкви, зглядно до звоженя материялу. Небавом пізнїйше відвідав людий епископ Леґаль, був присутний на Службі Божій о. Дмитрова, заохочував через переводчика людий до побожности і до будови церкви, обіцяв їм свою поміч — і інкорпорував 40 акрів землї в свою диецезальну орґанізацию церковну.

О. Дмитрів недовго бавив в Альбертї, відїхав тогож літа до Союзних Держав, полишивши людям бодай ту надію, що незадовго на єго місце приїде другий сьвященик. Но заким приїхав обіцяний наслїдник о. Дмитрова (був ним о. Тимкевич), прибув тут російский батюшка Кальнев зі своїм псаломчиком Александрофом.

Яким сьвітом і чого вони тут закрутили ся? Чого — на се не тяжко відповісти. Російске православіє має в Америці північній свою місию ще від 1872. року в місті Сан Франціско. Там резидує їх владика Тихон. Нїм єще наші Русини прибули до Канади, вже в союзних Державах царославіє »подвизало ся« межи нашими робітниками, щоби »возсоєдиняти« їх з »єдино спасительною православною — восточною церквою", і з радостию виділо, що подвиги ті не йшли на дармо. Але була то праця, за котру Сьвятїйший Синод не чув ся обовязаним нагороджати крестами і рублями, по причині, що таке „возсоєдиненіє" йшло пиняво. Коли-ж в Канаду зачали напливати цїлими масами наші Галичани, царославіє сейчас звернуло свою увагу на се стадо »баранів без пастиря«, як місіонарі царославія називають наших католиків, і скоро лиш надала ся до того перша нагода, вислало межи них своїх апостолів. Нагода була та, що в Канадї забракло сьвященика по відходї о. Дмитрова, і що межи галицкими еміґрантами найшло ся кількох, вихованих в старім краю на читаню книжочок »ізданія Качковского«, »Червоної Руси«, »Нового Пролома«, »Галичанина«, котрі сейчас по відходї о. Дмитрова віднеслись до епископа Тихона з просьбою присланя їм сьвященика православного.

Так приїхав батюшка Кальнев з псаломчиком Александрофом — і стали приняті з радостию малою, як кажу, горсточкою ласих на російске царославіє.

Кальнев не умів говорити по руски, за то Александроф — родом з Херсоньскої ґубернії, Українець з роду, але Москаль з політики, умів нашим людям не лиш подобати ся, але і вияснив їм, що вся їх віра дотеперішна в »Ґаліциї« — то була неволя папска — то віра польска — а рускою вірою є єдино та, що вони (Кальнев і Александроф) їм приносять — бо то віра »православна«. — І тут показалось, як справдї наші еміґранти з Галичини, з малими виїмками, в річах віри були скінченими »баранами«. Коли би само Провидїніє Боже не було чувало над вірою католицкою, були би всї Русини — яких 8.000 душ в цїлій Альбертї, — без опору опинили ся в царославію.

*) З попередного пригадуємо, що до Біверлейку, куда о. Філяс приїхав був на місию, прислали по него фіру з 24 миль віддаленої фарми і о. Плятонїд сейчас відправив ся туда. (Гл. 35. ч. »Руслана«).

Александроф господарив межи ними, як в хаті у себе, якби в Росиї. В протязі недовгого часу окрестив Кальнев зо 100 дітий, дружив шлюби, сповідав, причащав, поставив православну церкву на ґрунті братів Немирских, зачав класти другу недалеко тоїж, і трету на Біверлейку – рівнож на кольонії Рабедгиль і в Едмонтоні.

Прибув однак о. Тимкевич — і на хвилю масове »возсоединеніе з православіем« стало спинене.

(Дальше буде).

Зелїзничі справи.

В справі удержавленя північної зелїзниці з усїх сторін польских кругів натискають на польске Коло, щоби з як найбільшою рішучостию домагало ся дефінїтивного полагодженя сеї справи. Тож оно бачило ся спонуканим до енерґічного виступленя в зелїзничій комісиї, а коли не було певне свого успіху у мінїстра зелїзниць д-ра Вітека, навязало переговори прямо з д-ром Кербером. Вчера відбула ся майже цїлодневна нарада парляментарної комісиї польского Кола, на якій мінїстер др. Пєнтак предложив правительственні пропозициї що-до удержавленя північної зелїзниці без означеня речинця. Польскі посли відкинули сї пропозициї, а коли і конференциї з д-ром Кербером не довели до успішних вислїдів, видало Коло ось який комунїкат: »З уваги на засїданє зелїзничої комісиї, яке має відбути ся в середу, ухвалила парляментарна комісия польского Кола і польскі члени зелїзничої комісиї обставати при первісній ухвалї польского Кола і домагати ся удержавленя північної зелїзниці в речинци 1. січня 1904 р.«

З льокальних зелїзниць, яких будову порішено, а які має підперти край, переведено вже вступні студиї траси: з Нового зглядно Старого Санча до Щавниці, з Тернополя до Збаража, з Підгіря на Мислиниці до Лубна, з Борислава через Трускавець до Стебника, з Янова до Яворова і зі Львова до Підгаєць. З сих найборше будуть будувати зелїзницю з Янова до Яворова, бо речинець укінченя порішено на 31. жовтня 1903.

Вкінци і льокальна зелїзниця зі стациї Львів-Підзамче до міської рівниці стала отворена з нинїшним днем і від тепер транспорти худоби можуть відсилати ся просто на місце забитя.

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат. Конона; рим.-кат. Едварда. — В четвер: руско-кат. 42 Муч. в Аморії; рим.-кат. Йосифа Обруч.

— **Відповідь на статю д. Павлика про Драгоманова** подамо троха пізнїйше, як буде вільне місце в тісних рамах нашого дневника, позаяк тепер мусимо отворати єго стовпці вельми цікавій ширшій розвідці про буковиньско-рускі відносини.

— **Тов-о »Просьвіта«** в порозуміню з фондатором удїлило з фондациї ім. о. д-ра Івана Ґробельского дві запомоги по 10 К. на сей піврів учен. Юлїянови Шуплатови і Іванії Ґробельскій з Порохника.

— **З учит. семинариї муж. в Сокали.** Поданя о припущенє до іспиту зрілости в семинариї мужескій в Сокали належить внести до дирекциї сего заведеня найдальше до 30. с. м.

— **З »Академічної Громади«.** Надзвичайні загальні збори »Кружка правників у Львові« відбудуть ся в комнатах тов-а »Академічна Громада« в пятницю дня 20. с. м. о 7. год. вечером. Пригадуємо, що на дневнім порядку стоїть справа судових риґорозів, яка обходить усїх австрийських академіків-правників — неменше отже і нас Українцїв. Так як се кінець семестра, а справа дуже великої ваги, взиваємо всїм ПТ. Товаришів до численної участи. За видїл »Кружка правників«: *М. Волошин*, голова. *Ярослав Пачовський*, писар.

— **З Черновець.** Звичайні, семестральні загальні збори Товариства українських студентів »Січ« в Чернівцях відбудуть ся в середу дня 25 марця 1903. в льокали товариства (Новий Сьвіт 36 ц.) о год. $^1/_2$3, $^3/_4$3, 3. пополудни, з таким порядком дневним: 1) прочитанє протоколу із послїдних загальних зборів; 2) справозданє уступаючого видїлу, удїленє обсолюториї; 3) вибір нового видїлу; 4) вільні внесеня і запитаня. Просить ся тих Товаришів, що пробувають на провінциї, щоби на збори конечно явили ся. За Видїл: *В. Сїмович*, голова. *Е. Вальнер*, писар.

— **Личні вісти.** Президент висшого суду краєвого др. Александер Тхоржницкий виїхав на люстрацию черновецкого суду, а єго заступає віцепрезидент др. Іван Дилевский.

— **Польска аґітация на Руси.** В послїдних днях відбули ся два віча в Сокали і Сяноку устроєні д-ром Козловским і оба не вдали ся, бо було мало польских »влосьцян«. На обох вічах промовляв др. Козловский про аґресивність руских »гайдамаків« і тим подібні мнимі небезпеченьства, що грозять Полякам.

— **З Коломиї** доносять, що дирекция тамошної рускої ґімназиї розвязала IV клясу і зарядила нові вписи учеників. Причиною сего радикального кроку було те, що ученики сеї кляси побили свого товариша, жовтодзюбого кацапа.

— **Судова розправа** проти бувшого урядника краєвого видїлу в сїльнім віддїлї Іполита Філїпковского і двох єго спільників жидів Шора і Майзельса обжалованих о обманьства — почала ся вчера перед трибуналом присяжних судиїв у Львові.

— **Краєва рада шкільна** ухвалила між иншими: Затвердити іменованє о. Болеслава Твардовского на духовного члена обр. римо-кат. до окружної ради шкільної в Тернополи, о. Казим. Ґловиньского на такогож члена до окружної ради шкільної в Гусятинї, о. Мих. Николаєвича на духовного члена обр. руско-кат. до окружної ради шкільної в Сокали; затвердити вибір бар. Юл. Бруницкого на відпоручника ради повітової до окружної ради шкільної в Стрию, д-ра Альб. Цавдерора на відпоручника ради громадскої до окружної ради шкільної в Бережанах; визначити Вільг. Роговского, управителя 4-кл. школи в Сачові. на другого представителя учительства до окр. ради шкільної в Золочеві;

іменувати: Ник. Яновича суплєнтом в ґімн. Франц Йосифа в Тернополи; в народних школах: Соф. Войцїк учителькою 4-кл. школи жін. в Ярославі, Ядв. Карман учителькою такої школи в Золочеві, Стеф. Вятра учителем 4-кл. муж. школи в Ярославі, Ад. Ролиньского учителем такої-ж школи в Порохнику, Ів. Заблоцкого управителем 4-кл школи в Поморянах, Ір Лукиянович учителькою 3-кл. шк. в Городници, Теод. Щепника управителем 2-кл. шк. в Курниках; учителями і учительками 2 кл. шкіл: Ан. Вільчківну в Почапинцях, Мар. Богуш в Довжанцї, Авг. Тхуржевского в Кривенькім, Ан. Ляшківну в Дунаєві, Тер. Качковску в Баличах, Мар. Винницку в Вижнянах, Йос. Крячиньску в Підгірцях, Ів. Васеляна в Зїболках, Ром. Романовичівну в Янчинї; учителями і учительками шкіл 1-клясових: Володим. Козака в Ямници, Цец. Качмарек в Лятачи, Мар. Швед в Зазулинцях, Сев. Костовецку в Воли буховскій, Вікт. Гриневецку в Вимислівцї, Фр. Рабу в Домаморичи, Волод. Ярошевского в Перегновеві, Мар. Яниківну в Ганачівцї, Мар. Яниківну в Ганачівцї, Мар. Зобків в Любши, Ґен. Буцманюк в Войтїховцях, Павл. Кропивницку в Княжім.

— **Мобілїзация в Росиї.** Краківский »Naprzód« оголосив тайне розпорядженє, як мають поступати ґубернатори і инші урядники в Росиї в случаю мобілїзациї російскої армії. Після сего розпорядженя всї члени цивільних урядів мають в случаю мобілїзациї дальше сповняти свої урядові чинности і співдїлати з військовими властями. Ґубернаторам граничних ґуберній вільно з хвилею оголошеня мобілїзациї перенести ся до иншої місцевости дальше від границї і звідси управляти ґубернією. Крім того ґубернатор може позволити иншим висшим урядникам змінити місце побуту. Ґубернатор і висші урядники могуть взяти з собою конечно потрібний персонал урядничий. Дальші точки сего тайного розпорядженя відносять ся до заосмотреня урядників на случай мобілїзациї, їх перенесень і т. д.

— **Дороге слово.** Якась »патріотка«, що не мала нїчого пильного до роботи, обчислила кілько разів Поляки повтаряють слово »пан« і кілько тратять часу на се слово. Поляків — каже ся статистка, але не театральна — є 15 мілїонів. Приймім, що кождий з них говорить денно з другим лише 4 години і в тім часї вимовить слово »пан« 4.000 разів, а всї разом, є. є. 15,000.000, ужиє сего слова 60 мілїярдів разів денно. На годину можна слово »пан« вимовити 60 разів, а з сего виходить, що Поляки тратять на се слово денно мілїярд секунд, або 277.000 годин. Коли приняти, що день робочий тревае 8 годин, то одержимо 34.722 дни робочі, а почисливши один день по 1 рубли, то всїх Поляків разом коштує се слово 34.722 рублїв денно, а 12,573.550 рублїв річно.

— **Бунт в сандомірскій ґімназиї.** В російскій ґімназиї в Сандоміри викладано релїґію по польски, з огляду на більшість учеників Поляків. Онодї прийшов на годину релїґії в IV клясї замість римо-кат. катехита православний піп і по-

Наша музика.

Куди лишень звернутись, всюда люди розповідають про незвичайні музичні спосібности Русинів. Загально утер ся погляд, що Русини зачисляють ся до найбільше сьпіволюбних народів. І се дїйсно справедливе, що ми музику і сьпів любимо, але не меншою правдою є, що они анї музики, анї сьпіву не знаємо і що ми анї інструментальної анї вокальної музики не студіюємо, не вчимо ся. Доказом того є вічно і безперестанно повторююча ся проґрама всїх руских концертів, бо нових композиций так якби не було, а ті, що повстають, то властиво елементарних границь не переступають. Русини-сьпіваки знова, знеохочені вічним молоченєм одного і того самого, переходять до хорів инших народів, в котрих можуть брати участь в виконуваню нетілько сьпіванок, але також і композиций монуменної, всесьвітної і високоартистичної вартости.

Що-до гри інструментальної, то всїх солїстів на всїх інструментах разом взятих, мабудь чи не почислив би на пальцях одної руки.

Чому се дїє ся, що вічно тужлива, і в звуки пречудно розіграної природи вслухана руска душа не є в силї видати твору, який був би, сли вже не перворядним, то принайменше, який переступив би звичайну, до наших композиций прикладану, дуже а дуже лагідну міру?

Чому се дїє ся, що Русини, навіть добрі Русини, через невідрадні відносини на поли музичнім, причиняють ся несьвідомо своїми голосами і своєю орґанїзаторскою працею до розвою чужої культури, котра в результатї намагає ся нас винародовити і зіпхати до ряду цїлком диких і культурно не істнуючих народів?

Причиною сего, що цїлковито ми пустили самопас всї музикальні сили, котрі свої відомости мусять хватати неначе з воздуха і захоплювати їх при нагоді случайних, неумїстно і безладно ведених дискусий та розговорів. Лише декотрі, вже — як кажуть — високо учені, добувають деякі ширші відомости з мозолою і трудом, з книжок та підручників писаних в чужих мовах. Про якесь однак порядне систематичне і сьвідоме своєї цїли веденє розвою музики, нїхто до недавна на серіо не подумав.

Аж доперра послїдними часами зібрав ся гурток людий доброї волї, котрий за почином нашого »*Сокола*« розпочав зорґанїзовану працю в тім напрямі. Розпочато іменно приготовлювати заснованє рускої музичної школи, котра згуртувала би всї роздїлені до тепер сили музикальні і отворила осередок і жерело дїйсної, умїстної музики. З початку суспільність наша придивлялась змаганям нових орґанїзаторів з деякою недовірчивостию. Однак коли на чолї комітету основателїв станув муж заслужений на поли нашої музики проф. *Наталь Вахнянин* і коли львівский »*Боян*« через висланє своїх відпоручників взяв співучасть в працях комітету, звернули ширші круги Русинів пильну увагу на хід дїяльности орґанїзаторів.

Працї приготовляючі поступили скоро на перед. Передовсїм належало застановити ся, в якім напрямі належить положити головний натиск в вихованю музичнім. Проблєм розвязано в той спосіб, що головною потребою на поли музики признано ублагородненє, як найширше розповсюдненє умїстного плеканя сьпіву хорального і сольового, а то так сьвітского, як і церковного. Сего рода пониманє справи належить уважати дуже щасливим, бо через сьпів можна ввести музику у всї круги нашої суспільности.

При помочи науки хорального сьпіву, яка має видавати не тілько добрих сьпіваків аматорів, але також належито виобразовувати вишколених діриґентів хорів, можна приступити до зорґанїзованя і зединеня під народний прапор наших Русинів-міщан. Так само і втягненє науки церковного сьпіву в проґраму будучого музичного інституту є цїлком справедливе з сеї причини, що через піднесенє того сьпіву і можливе як найширше розповсюдненє умїстного знаня »*Єрмолоя*« (*Ἱρμολόγιον*) притягне ся сильнїйше наш нарід до нашої церкви та піднесе ся велич і красу нашого обряду.

Другою, не менше важною задачею основуючого ся музичного інституту установлено науку композициї, гармонїзациї і контрапункту. Ся наука є у нас звичайно або занадто легко-

чав викладати по росийски. Проти сеї новости запротестували ученики, а коли новий катехит не вийшов з кляси, один з учеників ударив єго в лице, а опісля всї ученики викинули єго за двері. Наслїдком сеї ворохобнї ґімназию замкнено, а 15 учеників арештовано і вивезено в незвіснім напрямі.

— **Ксьондза пралата** Броніковского, знаного з сумної слави в Кольонії з Ріо Неґро в Парані засуспендовав (завісив в чинностях духовних) курітибский епископ. Доносить се курітибска »Gazeta Polska w Brazylii« (в ч. 5. с. р.) Сей ксьондз знаний з брутальних нападів на руский обряд і на Русинів взагалї на оселї Аґуа Амарелля, — про що писав руский поселенець Стефан Дума до краєвих часописий. Скажемо отже хиба: »котюзї по заслузї«. Коби лише ся вість показала ся правдивою, — бо то, як кажуть: »лихе не згине«.

— **Крадїж дорогої скрипки**. Бельґійскі ґазети доносять, що в Брукселі шукала поліция оподї якоїсь Росиянки, котра в царскій палатї, в т. зв. Зимовім Двірци в Петербурзї украла скрипку роботи славного італїяньского фабриканта, Страдіваріюса, вартости 100.000 К і хоче тепер продати єї де в европейских столицях. Росийскі аґенти поліцийні слїдили за нею вже в Льондонї, Парижи і Берлинї, але надармо, аж дослїдили, що она перебуває в Брукселі. Они поїхали зараз туди за нею, але спізнили ся, бо она вже знову десь щезла, мабуть поїхала до Відня. Загально догадують ся, що скрипку украв хтось з окруженя царя, а тота Росиянка, що тепер єї продає, є коханкою злодія.

— **Рідкий случай**. В публичнім огородї Берлина найдено недавно чоловіка, що повісив ся на дереві. В єго лївім черевику був такий лист: »Сумні родинні відносини наклонили мене до самоубійства. Именно я оженив ся з одною вдовою, що мала дорослу доньку. Мій батько приходив до мене дуже часто, залюбив ся в тій донцї і оженив ся. Таким чином став мій батько моїм зятем, а моя пасербиця моєю мамою, бо она була прецїнь жінкою мого батька. Моя жінка породила сина. Він був шваґром мого батька і моїм вуйком, бо був братом моєї мачохи. Жінка мого батька, т. є. моя пасербиця породила також сина, який був, розуміє ся, моїм внуком, бо був сином моєї доньки, а моя жінка стала менї бабкою, бо она була мамою моєї мами. Я був рівночасно чоловіком і внуком моєї жінки. А що чоловік моєї бабки є nolens volens моїм дїдом, так став я моїм власним дїдом. А як про те все подумаю, то не позістає менї нїчо иншого, як повісити ся.«

— **Новий труст Морґана**, американьского мілїярдера, має знова тепер завязати ся. Як доносять з Нового Йорку, Морґан повернув як-раз зі своєї подорожі, котру відбув в цїли переговорів в сїй справі з ван Горном, президентом зелїзниці Canadian-Pacific. Новий труст має обняти всї зелїзниці, що находять ся на Кубі, а крім того вибудовати нові сїти, довготи около 1.000 миль. Капітал сего трусту виносить 600 мілїонів корон. При сїй нагоді доносить дневник »Express«, що окремий поїзд, котрим їздить Морґан, має мати на тих шляхах право першеньства перед всїма иншими поїздами. Коли поїзд Морґана має прибути на стацию, то на 15 мінут перед єго прибутєм мусить кождий особовий поїзд уступити ся на бічний шлях, а тягареві поїзди уже на пів години перед тим.

— **Границя золота**. Поміж Канадою і Сп. Державами ведуть ся переговори в справі управильненя границь Аляски, котрі були предметом довголїтних спорів. Доси нїхто не знав, де кінчила ся канадийска Аляска, а в котрім місци починала ся власність Сп. Держав. Ті відлюдні пустарі тяжко було відмірити і мабуть нїхто не міряв би їх, якби не богаті поклади золота, відкриті там Американцями. Золото спонукує оба краї поробити граничні стовпи на ледах і тундрах півночи тай сказати собі: доси твоє, а дальше не руш! Именовано специяльну комісию, котра має довести дїло до кінця.

— **Конкурс** на дві посади міских лїкарів розписує маґістрат міста Нового Санча. Платня старшого лїкаря 1100 К річно, а молодшого 1009 К. Поданя треба вносити до 31. с. м.

— **Переписка Редакциї**. *Впв. п. Єр. Шіг. у Е.* Аркуш відбитки звичайного формату з папером (500 прим.) коштує около 20 К.

— **Для убогої вдови Щ-ої** у Львові, що не в силї працею рук своїх виживити десятеро незаосмотрених дїток, приймає Редакция *Руслана* добровільні датки милосерних добродїїв. Дальше прислали Впр: о. Д. Дорожиньский зі Львова 2 К і Впр. о. Іван Колянковский з Ходачкова вел. 2 К; разом доси 17 К.

— **Родимцї! Памятайте на бурсу Руского Товариства педаґоґічного у Львові!**

Посмертні † оповістки.

— **Михайло Спожарский**, переплетчик і властитель реальности у Львові упокоїв ся дня 16. с. м. по довгій і тяжкій недузї. Покійний від р. 1883. аж до часу своєї недуги брав живу участь в роботї львівскої громади і був членом всїх руско-народних товариств. Покійний полишив між иншими леґат в квотї 4.000 К під зарядом »Просьвіти«, для сиріт сьвященичих. Похорон буде в середу о 4. год. пополудни. В. є. п.!

— **Северин Медвецкий**, президент краєвого суду в Сараєві в Боснії родом з Чесників під Рогатином, син бл. п. о. Петра Медвецкого, бувшого пароха в Чесниках, а брат п. Омелянової Огоновскої, помер на запаленє легких дня 15. с. м. в Сараєві, в 49. роцї житя. В. є. п.!

Наука, штука, лїтература.

— **Репертуар Руского народного театру у Львові.**

Середа, дня 18. марця *премієра конкурсова*: »Кара совісти«, драма в 5 дїях Гр. Цеглиньского.

Четвер, дня 19. марця *гостинний виступ тенора п. Волошина*: »Запорожець за Дунаєм«, оперета в 3 дїях Артемовского і »Вечерницї, дїло музичне Нїщиньского.

Субота, дня 21. марця другий раз: »Жидівка вихрестка«, драма в 5 дїях зі сьпівами Тогобочного.

— **З Руского народного театру.**

»Відьма« фантастична оперета в 4 дїях а 5 відслонах Л. Яновскої, музика Лисенка — так назвав афіш вчерашну премієру. Хоть і є тут Лисенкова фірма, однак мусимо замітити, що музичної інвенциї, як се звичайно вимагає ся в оперетї, тут не слїдно жадної. Маємо тут лише вставки народних пісень, сьпіваних нераз предовго по пять і шість звороток! Надто і добір мельодий не всюди щасливий, так що часто сьпіває ся по анґлїйски: веселий текст на сумну нуту і противно... До того ще кілька пісень перенятих з »Не ходи Грицю« на других штук, роблять вражінє, немов би вже не лише інвенция наших композиторів, але і фолькльористичний материял нашої народної музики вичерпував ся. Очивидно так не є, але пп. композитори, чи навіть капельмістри повинні завдати собі трохи більше труду. Тільки гармонїзация орхестрального акомпаняменту зраджує подекуди львиний кіхоть свого композитора.

Щож до лїбрета п. Яновскої то стоїть оно на тім самім уровіни. Зміст єго такий, що удовиця Тетяна, щоби привернути до себе парубка Василя від єго судженої Марії, приступає до відьомского кодла. Чарами осягає свої цїль, але Василь вилапує єї на відьомскій прогульцї і вертає назад до Марії. Як бачимо, за мало тут осіб і подій, щоби виповнити »4 дії а 5 відслон«, тож решта є виповнена відьомскими сходинами, нарадами і »обрядами«. На великій сценї при живописних декорациях, сьвітляних ефектах, штудерній машинериї, балєтї і т. д. те все може-б успіло заняти увагу через цїлий вечер, однак вчера мимо найлїпших інтенций видець не міг обігнати ся від скуки і почутя заводу супроти »сензацийної новости«, — як се голосив афіш.

Найлїпшим ще є послїдний акт; він вніс житє і заінтересованє на сцену та бодай на остаток розрушав публику. Ще більше допомогли артисти до піддержаня сего вечера своєю знаменитою грою. Всї відьми були знамениті, кожда в своїм родї, а вже справдї незрівнано перекинула ся п. Осиповичева, як відьомска »панї-матка« в стару, згорблену, поморщену, астматичну старуху, яка викликала грозу і таємний страх своєю появою. Пп. Стадники сьвітло визискали свої ролї, які самі собою не дають поля до попису. Так само і обі сьпівачки того вечера, п-нї Рубчакова, як Тетяна і п-на Кравчуківна як Русалка, а потім особливо як дївчина, викликали грімкі оплески публики так за сьпів, як і за гру. Не можна навпослїдок поминути п. Шеремету як старого Стеха і п-нї Стечиньскої, як Катерини, які чимало причинили ся до доповненя відьомского жанру.

Однак сама добра гра артистів ще не управнює дирекцию до підвисшуваня цїн, коли не понесла жадних коштів анї на »сензацийну нову виставу«, анї на якусь посторонну, артистичну силу. В імени тої публики, яку прямо лає ся, коли не ходить до театру, ми звертаємо ся до дирекциї, щоби в сей спосіб не надуживала єї патріотичного почутя, бо се простий визиск на річ директорскої кишенї.

— **Важне для сьвященників**. Редакция »Богословского Вѣстника« видала знаменитий твір св. Йоана Золотоустого »О сьвященствѣ« разом з іконою і житєписию того сьвятого (сторін XII+240). Для житя духового кождого а головно сьвященика необходима лектура; виконана під

важена, або знова навпаки представляєсь єї як страшно і недосягнено тяжку. Причиною сих неоправданих поглядів є нерівномірне і звичайно одностороннє музикальне образованє наших композиторів, котрі або не переступили елементарних відомостий музики і в наслїдок сего наука композициї видає ся їм незвичайно легкою, або старають ся справдї вступити на висший ровень музичного знаня, але задля браку якої небудь помочи добувають свої відомости — як то вже сказано — з припадково одержаних підручників, з великим накладом труду і працї і в наслїдок сего наука композициї видаєсь їм неслушно чимсь незвичайно ґіґантичним і недосягненим.

Систематична і фаховцями викладана умієтність гармонії і всїх з нею споріднених умієтностий, може доперва так одним, як і другим отворити очи і поставити ту науку серед нашої суспільности на властивім єї місци. Побіч сеї, чисто академічної користи, осягнути можна ще і той практичний успіх, що наші композитори, набувши всї потрібні фахові відомости, будуть могли без жадних перепон користати з мотивів, які їм повними жменями дає наш люд і пречудна наша природа, а прибравши їх в умієтну і красну форму музичну, передати нашу народну музику сьвітови, а через се крім піднесеня культури у себе дома, причинитись до рознесеня слави Руси-України по сьвітї.

Про потребу наміреної науки інструментальної гри, нема що навіть много дискутовати, бо потребу ту відчувають у нас загально. Лишень брак якогось висшого музичного інституту не позваляє на сильнїйше розвиненє знаня так фортепяної як скрипкової гри і на инших інструментах сольових та орхестральних. Потреба та є так загально відчувана, що належить надїяти ся, що по отвореню загально ожиданого висшого музичного інституту — буде розширювати ся знанє гри між нашими земляками з елементарною силою і що за тим іде, композитори і гармонїзатори наші мали би для кого працювати і кому композициї свої писати.

Щоби всї висказані висше гадки впровадити в житє і щоби пізнати всї способи, які ведуть до цїли, вистарав ся комітет основателїв о наукові пляни, проґрами і справозданя найважнїйших академій, консерваторий і музичних шкіл в Европі і доперва на підставі материялів, зібраних з Берлина, Львова, Медіоляну, Монахова, Москви, Парижа, Петербурга, Праги і Штокгольму — приступив до уложеня найодвітнїйшого нашим відносинам научного пляну.

Рівночасно розпочато переговори з правительством що-до одержаня концесиї на основуючий ся висший інститут музичний і одержано запевненє, що така концесия буде видана під деякими легкими до виповненя услівями, яких правительственні власти при того рода випадках все вимагають.

Найтруднїйшою на око видає ся справа професорів і учителїв в будучім інститутї. Відома є річ, що ми не розпоряджуємо ще власними, потрібними до того силами. Коли однак звернемо увагу на спосіб, в який подібну справу розвязало у себе польске Тов. музичне, мусимо дійти до такого самого висновку і аж до уложеня відраднїйших відносин на тім поли заанґажувати чужинцїв.

Що-до фінансової сторони, то справа рівнож не є так страшна, якби она зразу представляла ся. Коли возьмемо під увагу, що ученики будуть платити за науку пр. пересїчно по 10 К місячно с. є по 100 К річно (за 10 місяцїв науки, то слиби рахувати лишень 150 учеників, показав би ся дохід коло 15.000 К, який при розумній і обережній господарцї вистарчив би на веденє інституту. Число 150 учеників не є зовсїм за високе, коли наша консерватория обійме науку музики вихованцїв та вихованиць наших інститутів, та подасть нагоду такоїж науки численним сотням учачої ся молодїжи.

З представленя сего виходить, що справа наміреного основаня »Висшого музичного Інституту« є і актуальною і можливою, та належить надїятись, що праця наших »Соколів«, і »Боянїстів« під проводом проф. Вахнянина покінчать ся добрим успіхом. *а. б.*

зглядом технїчним артистично, може служити яко настільна книжка. Набути можна по цїнї 3 кор. в редакциї »Богосл. Вістника« або в книгарни Ставропигійскій (для тих, що зложили передплату на »Бог. Вістник« за р. **1902**. цїна 2 кор.). З огляду, що наклад виносить всего 600 примірників, проте належить поскорити з замовленями. Купуючі дістануть безплатно також видане тоїж редакциї »Св. Письмо о сьвященику«. (На почтову пересилку треба залучити 20 сот.

— Недавно опустили печатню нові, гарні **„Народно-церковні пісні“**. Уложив текст і ноти о. В. Стех Ч. С. В. В. — Цїна примірника 12 сст.; з пересилкою 15 сот. Набути можна або у Львові у ОО. Василиян, або в монастирі ОО. Василиян в Краснопущі, посл. поч. Поморяни.

— **Репертуар Львівскої Фільгармонії.** Нинї ві вторник дня 17. с. м.: сінфонїчний концерт.

В четвер, дня 19. с. м. і в суботу 21. с. м.: фільгармонїчні концерти при співучасти Брониславa Губермана, скрипкаря.

Телеґрами.

Відень, 17. марця. Нинїшне засїданє палати послів отворив ґр. Феттер о 11. годинї. Межи відчитаними інтерпеляциями є інтерпеляция п. Брайтера в справі господарки в львівскім маґістратї. Опісля през. Феттер повідомив палату, що всї наглі внесеня відложено на пізнїйше, аби можна приступити до першої точки дневного порядку, с. є. до угодових законів. Перший заняв слово пос. Прашек; по нїм промовляв пос. Бернрайтер. Засїданє тревае дальше.

Будапешт, 17. марця. Цїсар приняв вчера на авдиенциї мінїстра війни ґен. Пітрайха, котрий подякував цїсареви за іменованє єго властителем 66. п. п.

Софія, 17. марця. В ріжних провінціональних містах Болгариї завязали ся македоньскі комітети під назвами »добродїйних товариств«.

Царгород, 17. марця. Туреччина і Греция мали заключити союз в справі македоньскій.

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10.

„ДНЇСТЕР“

ДІМ „ПРОСЬВІТИ“

одиноке руске товариство асекурацийне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побіцає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послїдних трех лїтах виносив зворот 8%.

ДНЇСТЕР виплачує **шкоди** дуже скоро а оцїнку шкід переводить разом з делеґатом і місцевими членами. За 10 лїт виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА полїси приймають при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

ДНЇСТЕР посередничить при обезпеченях на житє в краківскім Товаристві, відступає часть провізиї з таких обезпечень на **рускі** добродїйні цїли; длятого на житє треба обезпечати ся тілько через »Днїстер«.

ДНЇСТРА **Фонди** виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всї уміщені в цїнних паперах пупілярних.

ДНЇСТЕР **удїляє аґенциї селянам** особливо там, де єще не роблять дотеперішні аґенти.

ДНЇСТРА аґенти заробили вже 432 тисячів корон провізиї.

„Тревоги автора і видавника“

(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адмінїстрациї »Руслана« та в обох руських книгарнях у Львові.

Цїна примірника на велїновім папери виносить всего **30 сот.** (з почтовою пересилкою 35 сот.).

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видало сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від І-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Чорткова
		6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·23	з Янова
	2·20		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз.
	2·35		„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.
		4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
		5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·35	„ „ „ на дв. голов.
	1·45	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		5·50	з Кракова
Ніч			
		6·00	з Сокаля, Бехвця і Любачева
		8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
	12·15	9·20	з Чернівцїв, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
	8·40	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
	2·31		
		10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. [illegible]
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
		3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		8·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	8·30	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
	2·55		
		9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
		10·30	до Чернівцїв, Потутор
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	2·40	10·57	„ „ дв. гол.
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
		2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч			
		6·10	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		7·10	до Сокаля і Рави рускої
		8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	до Перемишля
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
		10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
	2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.